

KUUROMYKKÄIN LEHTI

SUOMEN KUUROMYKKÄINLIITON ÄÄNENKANNATTAJA

N:o 9
Syyskuu

TOIMITTAJAT:
JOHN SUNDBERG HUUGO NYBERG
Vastaava. Toim. sihteeri.
Johannesentie 4,
pub. 81 54.

29:s vuosik. 1924.

— Tilauksia vastaanotetaan kaikissa postitoimistoissa. — Hinta 10 mk. koko vuodelta. —

Voisiko lähempää yhteistyötä saada aikaan Pohjoismaiden kuuromykkäin kesken?

(Tämän kysymyksen alusti hra J. Sundberg kolmannessa pohjoismaisessa kuuromykkäin kokouksessa Trondhjemissa, Norjassa, heinäkuussa 1924.)

Yllämainittu kysymys on mielestäni niin selvä ja yksinkertainen, ettei se tarvitse pitempiä selityksiä. Kuitenkin tahdon tässä esittää eräitä syitä ja näkökohtia, joita olisi otettava huomioon suunniteltaessa lähempää yhteistyötä pohjoismaiden kuuromykkäin kesken.

Kuuromykkäinkoulut pohjoismaissa ovat toimineet jo noin 100 vuotta. Tanskan k.m. koulu on jo lähes 100 vuotta vanha, Ruotsin 110 vuotta, Norja viettää tänä vuonna 100-vuotisjuhlaansa ja muutamien vuosien perästä pääsee Suomenkin k.m. koulu satavuotiseksi. Norja sai k.m. koulunsa Tanskasta ja Suomi tunnustaa kiitollisena saaneensa ensimmäisen k.m. koulunsa Ruotsista. Aikojen kuluessa ovat pohjoismaitten k.m. koulut kasvattaneet tuhansia oppilaita, jotka joko enemmän tahi vähemmän ovat tuottaneet kunniaa kouluilleen sekä nyt kouluajan jälkeen toimivat m.m. jäseninä monissa k.m. yhdistyksissä. On nim. eri pohjoismaihin perustettu useita k.m. yhdistyksiä. Vähitellen on myöskin syntynyt koko maata käsitteviä k.m. liittoja sen mukaan kuin työ meidän hyväksemme ja hyödyksemme on kehittynyt. Juuri näitten k.m. liittojen kautta voimme paremmin työskennellä k.m. kohottamiseksi ja niitten avulla voimme myös päästä lähempään yhteistyöhön eri maitten kuuromykkäin kanssa.

Kuuromykkäin opettajat ja pappimme ovat myöskin osoittaneet suurta harrastusta meikäläisille pyrintöille ja toiveille. He ovat perustaneet m.m. *Kuuromykkäin Auttajayhdistyksiä*, joitten toimesta on syntynyt esim. vanhojenkoteja, maanviljelyskouluja y.m. kuuromykkiä varten. Kehittyneemmät mies-kuuromykkät ovat perustelleet urheiluseuroja jopa pohjoismaisen k.m. urheiluliitonkin. Nämä kaikki yhteensä johtivat pohjoismaiseen k.m. kokous-aatteeseen. Ensimmäinen pohjoismainen k.m. kokous pidettiin v. 1907 Köpenhaminassa, „kuninkaan kauniissa kaupungissa“, toinen v. 1912 Tukholmassa, „Mälarin kuningattaressa“. Maa-

ilmansodan takia emme ole 12 vuoteen voineet kokoontua yhteisiä asioitamme pohtimaan emmekä keskinäistä tuttavuuttamme lujittamaan, mutta toivon, että näinä päivinä, täällä kolmannessa pohjoismaisessa k.m. kokouksessa „Nidaros“in vanhassa kaupungissa sekä mahdollisesti seuraavalla kerralla yhtyessämme „tuhansien järvien“ maassa ystävyysiteemme yhä vahvistuvat.

Pitkä on väli aika näitten kokousten välillä. Mutta eikö tätä väli aikaa voisi lyhentää esim. siten, että *taitavat, etevät esitelmänpitäjät eri maista matkustelevat esitelmiä pitämässä pohjoismaissa?*

Esitelmäaiheiksi sopisi esim.: tapauksia eri pohjoismaitten historiassa, maantieto, kuuromykkäin koulujen kehitys, k.m. harrastukset, tavat j.n.e. Esitelmänpitäjät tutustuisivat myöskin matkoillaan k.m. yhdistysten ja koulujen toimintaan eri maissa sekä veisivät kukin kotimaahansa taas vaikutelmia, joista voisi kenties olla hyötyä kuuromykkäin-asialle. Tällaisten vierailumatkojen kautta saisivat omat äänenkannattajamme, Kuuromykkäinlehtemme, uutta, runsaampaa sisältöä. Samoin esim. kuuromykkäinpappimme saisivat tällaisten käyntien kautta uusia aatteita kun saisivat tavata toisia, samalla alalla toimivia tovereitaan. Samoin ne kuuromykkäinopettajatkin, jotka varsinaisen työnsä ohessa vielä jaksavat toimia vanhempien kuuromykkien hyväksi varmasti saisivat uusia herätteitä ja laajempia näköaloja työhönsä. Ennenkaikkea pitäisi pohjoismaiden kuuromykkäin Liittojen johtohenkilöitten päästä enemmän tutustumaan toisiinsa sekä johtamiensa liittojen ohjelmaan, työtapoihin y.m.

Että tällaiset esitelmänpitäjän matkat tulisivat mahdollisiksi täytyisi koettaa saada matkat vapaiksi heille. Olisi pyydetävä valtionavustusta. Kuuromykkäinliittojen täytyisi suorittaa osan matkakustannuksista, sekä niitten k.m. yhdistysten, jotka haluaisivat vieraan matkapuhujan luoksensa. Vapaa asunto ja ravinto saataisi varmaan jossakin

kuuromykillä ystävällisessä kodissa; onhan pohjoismainen vieraanvaraisuus tunnettu. Onhan jo pidetty joka kolmas vuosi pohjoismaisia kuuromyökkäin urheilukilpailuja ja on ne saatu onnistumaan. Miksi ei siis ehdottamaan esitelmätointakin? Ja muutamat kuuromyökkäin pappimme, jotka ovat vierailleet ulkomaisten k.m. piireissä ovat ilmaisseet suuren tyydytyksensä tekemiensä opintomatkojen johdosta kun ovat saaneet tutustua toisten maitten k.m. kouluihin, vanhainkoteihin, k.m. yhdistyksiin, uskonnolliseen työhön k.m. keskuudessa j.n.e. Eikö tämäkin kehoita meitä yhä yrittämään saada laajempaa ja lähempää yhteistyötä

Ehdotan siis, että pohjoismaitten K.m. liittojen toimesta taitavia ja kykeneviä esitelmänpitäjiä lähetettäisiin esitelmöimään vuorotellen näitten maitten k.m. yhdistyksiin ja että heille annettaisiin vapaat matkat, asunnot ja ravinto matkalla ollessaan.

J. Sundberg.

Suomalaisten käynti

kolmannessa pohjoismaisessa kuuromyökkäin kokouksessa Norjassa 27. VII—1. VIII. 1924.

Ensimmäinen pohjoismainen k.m. kokous pidettiin *Tanskassa, Köpenhaminassa* v. 1907. Noin 700 k.m. Tanskasta, Ruotsista, Norjasta ja Suomesta oli silloin kokoontunut yhteistä juhlaa pitämään, toisiinsa tutustumaan sekä keskustelemaan kuuromyökkien elämää koskevista asioista. Silloin vietettiin myös Tanskan kuuromyökkäinkoulujen 100-vuotisjuhlaa. Toinen tuollainen kokous pidettiin *Ruotsissa, Tukholmassa* v. 1912. Kolmas pidettiin viime kesänä *Norjassa, vanhassa Trondhjemin kaupungissa*. Kokoukseen oli saapunut noin 550 osanottajaa, joista *suomalaisia* oli 19. Osanottajat olivat tietysti kuuromyökkiä. Mutta oli joukossa monta kuuromyökkäinopettajaa, k.m. koulujen johtajaa ja k.m. pappeja. Huomattavimpia heistä mainitsemme: *Trondhjemin k.m. koulun johtajan Löcken* ja opettaja *Bergen*, joka oli kokouksen puheenjohtajana. Tietysti *Trondhjemin k.m. koulun* koko opettajakunta oli mukana ja kokouksen varsinaisena hommaajana. Vielä mainitsemme *Kristianin k.m. koulun johtajan Anderssonin*, *Köpenhaminan k.m. koulun johtajat Högströmin* ja neiti *Madsenin*, *Frederician k.m. koulun johtajan Beckin* y.m. *Norjan* kaikki 3 k.m. matkapappia oli myös läsnä, samoin *Ruotsista* yksi ja *Suomesta* yksi. Jokaisesta pohjoismaasta oli kokoukseen saapunut useita etevimpiä ja kuuromyökkäin yhdistysten johdossa olevia kuuromyökkiä.

„Kuuromyökkäin Joululehteen“ tulee tarkempi kertomus kokouksesta sekä kuvia sieltä. Kerromme tässä vain lyhyesti suomalaisten osanottajain matkasta sinne.

19 suomalaista (16 k.m. ja 3 kuulevaa) matkustivat Helsingistä laivalla Tukholmaan. Sata-

maan tullessa Tukholmassa oli muutamia k.m. heitä vastaanottamassa ja veivät heidät Tukholman K.m. yhdistyksen huoneustoon. Siellä tarjottiin suomalaisille kahvia, voileipiä ja maitoa. Siellä saivat he myös tutustua moniin tukholmalaisiin kuuromyökkiin. Suomalaiset viipyivät näet päivän Tukholmassa ja sen kuluessa tuli yhä useampia k.m. heitä katsomaan, heihin tutustumaan ja heitä ohjaamaan katselemaan Ruotsin kauniin pääkaupungin nähtävyyksiä. Suomalaiset saivat käydä katsomassa m.m. Tukholman uutta, kuuluisaa *kaupungintaloo*, jonka kauniit huoneet, taideteokset y.m. hämmästyttivät katselijoita. Myöskin mentiin vanhaan, historialliseen *Ritariholman kirkkoon*, johon on haudattu Ruotsin kuninkaat vuosisatojen kuluessa (m.m. Kustaa II Adolf, Kaarle XII y.m.) Sen lisäksi katseltiin kaupungin muita suuria rakennuksia, puistoja, kuninkaan linnaa y.m. Haitallista meikäläisille oli katujen vilkas liike. Autobiilit, raitiovaunut y.m. ajopelit kun kulkiivat yhtämittaa kaduilla, niin ei suomalaiset k.m. naiset mitenkään uskaltaneet juosta katujen yli. Vaan täytyi heitä joskus poliisinkin taluttaa, ja hauskaa se oli —.

Illalla samana päivänä läksivät suomalaiset yöjunassa tukholmaisten k.m. kanssa Norjaa kohti. Heitä oli yhteensä 42 henkeä ja oli heille varattu oma makuuvaunu. Läpi yön ajettiin ensin pohjois-Ruotsia kohti. Matka kulki m.m. läpi kuuluisan *Jämtlannin tunturiseudun*. Korkeitten, lumien peittämien tunturien näkeminen oli suomalaisille uutuus ja teki heihin syvän, unohtumattoman vaikutuksen. *Storlienin* asemalla oli Ruotsin ja Norjan välinen raja. Siinä muutettiin norjalaiseen junaan. Maisemat Norjan puolella olivat vielä kauniimmat, tunturit vielä korkeammat, mahtavammat, siintävämmät kuin Ruotsissa. Unohtui siinä matkaväsymyksen kun sai katsella noita lumihuippuisia jättiläisiä ja vetää keuhkoihinsa ikkunoista sisään tulvivaa, viileää tunturi-ilmaa.

Trondhjemin kaupunki on rakennettu samannimisen vuonon (-lahden) rannoille, joka pistää Atlantin valtamerestä syvälle maan sisään. Lahden molemmin puolin kohoaa komeat, korkeat tunturit eli vuoret, ja niiden välisen laakson pohjaan on tuo vanha *Trondhjem* rakennettu. Sinne olivat *Norjan k.m.* kutsuneet kohtalotoverinsa pohjoismaista 5 päivää kestävään kokoukseen ja urheilukilpailuihin. Samalla vietettiin *Norjan k.m. koulujen perustajan Mollerin* 100 vuotisjuhlaa.

Viikko ennen kokouksen alkua oli *Trondhjemissa* pidetty pohjoismainen ylioppilasten kristillinen kokous. Yhtäkaa k.m. kokouksen kanssa vietettiin siellä suuri *Olso*-juhla *Norjan kirkon* 900 vuotisen olemassaolon ja heidän kansallissankarinsa, pyhän *Olavin*, kristinuskon tuojan, muistoksi. *Trondhjem* oli siis tänäkin kesänä oikein juhlien ja kokousten kaupunki. Ihmiset matkustavat mielellään sinne juhlimaan, sillä se on erittäin kaunis kaupunki, sillä on kauniit ympäris-

töt ja Trondhjemin kaupunkiin liittyy monia historiallisia muistoja. Siinä on m. m. ihivanha, kaunis *tuomiokirkko*, joka on kuuluisin pohjoismaissa ja jota kaikki matkustajat haluavat nähdä. Tässä tuomiokirkossa pidettiin k. m. kokouksenkin juhllainen *avajaisjumalanpalvelus* sunnuntaina heinäk. 27 p. klo 5 i. p. Kirkko oli kukkasilla kaunistettu ja sähkövalolla kirkaasti valaistu. Se oli täynnä hartaita kuuromykkiä. Norjan 3 k. m. pappia toimittivat jumalanpalveluksen viittoma- ja puhekielellä. Papeilla oli kauniit messupuvut päällä. Oli liikuttavan kaunista nähdä vanhan, hartaan pastori *Konrad Svendsenin* saarnaavan ja hänen poikansa, joka myös on k. m. pappi, *Konrad Bonnevie Svendsenin* nousevan isänsä jälkeen saarnatuoliin ja pitävän hartaan saarnan kauniilla viittoma- ja puhekielellä. Norjan kolmas k. m. pappi *Olav Rustad*, suuri urheilija, jolla on lukematon määrä saamiaan voittopalkintoja ja urheilumitaleja kotonaan, saarnasi myös nuoruuden innolla ja lämmöllä kokoontuneille juhlavieraille evankeliumin totuuksia. — Sellaista jumalanpalvelusta ei siinä vanhassa kirkossa ole ennen ollut. Eikä luultavasti kukaan läsnäolijoista ole ennen sellaisessa ollut mukana. —

Suomalaiset asuivat osaksi k. m. koululla yhteisasunnossa, osaksi yksityisten kodeissa. Urheilijapokamme asuivat myös jossakin kaukana kaupungin laidassa. Mutta heitä me emme saaneet paljon nähdä. Heidät piti *Karilas* ja *Lehtimäki* niin kovassa kurissa, etteivät he saaneet liikkua juuri missään. Heidän piti vain syödä ja levätä ja treenata ja hoitaa ruumistaan ratkaisevia kilpailuja varten. Ja jos he joskus uskalsivat näyttäytyä ihmisten ilmoilla niin julmeni *Sundberg* heille ja sanoi: „muistakaa, pojat, Suomi voittoon!“ Ja pojat muistivat sen, lepäsivät ja treenasivat ja tunsivat, että koko Suomen kunnia ja menestys lepäsi heidän nuorilla, suomalaisilla, sisukkailla hartioillansa. Vakavia, kilttejä, rakastettavia poikia! Ollapa kaikki urheilijat sellaisia! — Pisteistä ja numeroista kertokoon toiset, ymmärtäväisemmät. —

Kokous kului miellyttävästi. Ilma oli koko ajan kuuma, kirkas ja ihastuttava. Retkeilyt tuntuireille ja merelle unohtumattomia. Tuttavuudet hauskoja, kiintoisia (uusi sana)! Ja suomalaiset kansallispukuiset neitokset olivat kokouksen huomattavimmat henkilöt. Kaikki hämmästyivät, kun he astuivat ensikerran kokoukseen kauniissa kansallispuvuissa! Valokuvauskoneet saivat paljon työtä. Sanotaan, että heidät valokuvattiin 30 kertaa. Ja joka askeleella vainosi meidän tyttöjä haastattelijat ja valokuvaajat. He eivät tulleet ylpeiksi, sillä he eivät itse ajattele pukujaan niin paljon kuin sisäistä kehitystään. Mutta monet ulkomaalaiset hienosti puetut k. m. naiset olivat kateelliset, kun heidän kalliita pukujaan ei huomattu eikä valokuvattu. Sen sijaan Suomen neitokset olivat väsyksiin asti huomion esineinä.

Jatketaan.

Muistelmia matkaltani kansainväliseen kuuromykään kokoukseen Belgiaan.

(Jatkoa.)

Pikajuna Köpenhaminasta eteläänpäin lähti klo 10 a. p. Meitä, 3 lähtijää, saattamaan oli tullut muutamia kuuromykkiä. He valokuvasivat meidät moneen kertaan ja toivottivat meille hauskaa matkaa.

Kiireesti juoksi juna kiskojaan pitkin. Aurinko paistoi lämpimästi. Junan ikkunoista näimme hyvin viljellyt, somasti rakennetut seudut loistavan kevätauringon valossa. Nurmikot, pensaat ja hedelmäpuut kukkivat. Vainioilla työskenteli iloinen, ahkera ja tyytyväinen Tanskan kansa kevätöissään. Maalaistalojen rakennukset eivät näkyneet olevan suuria. Mutta niiden ympärillä oli sievät, hyvinhoidetut puutarhat, joiden käytävillä lapset leikkivät ja huiskuttivat tervehdyksiä ohikiitävälle junalle. Heinäpelloilla kulki karja laitumella. Suurilla, lihavilla lehmillä oli valkoinen, puhdas vaatepeitto selässä, ettei aurinko liiaksi niitä paahtaisi, eikä kärpäset ja paarmat ahdistaisi. Lehmät oli sidottu pitkillä köysillä seipäsiin kiinni, etteivät sotkisi koko heinäpeltoa, vaan söisivät laitumella hyvässä järjestyksessä.

Tanskan luonto ei ole oikeastaan kaunista. Siellä ei ole järviä, ei vuoria, ei paljon metsiä, eikä vaihtelevia näköaloja. Maa on tasainen, mutta hyvin viljelty ja tiheään asuttu. Kaikkialla näkee niittyjä, peltoja ja somia pikkutaloja punaisine tiilikattoineen ja kukkivine puutarhoineen. Junasta sitä katsellessa on kuin selaileisi väririkasta kuvakirjaa, jonka lehdille on maalailtu kukkakenttiä, valkoisia pikkutaloja ja monivärisiä kyliä ja kaupunkeja.

Tanska on saarivaltakunta. Meri ympäröi sitä joka puolella ja halkoilee se sen moniin saariin. Tanskassa ei voi tehdä juuri kahta tuntia pitempää rautatiematkaa ennenkuin taas tulee vastaan meren salmi, jonka yli on laivalla mentävä. Niinpä mekin, kun olimme noin pari tuntia matkustaneet, pysähdyimme Seelannin saaren rannalle, johon tie loppui. Mutta rannassa oli jo suuri, vahva laiva odottamassa. Veturi vei koko junan matkustajineen laivaan. Ja laiva vei sen yli salmen toiselle rannalle, Falsterin saarelle. Ja kun oli tunti ajettu junalla loppui tie taas. Suuri laiva vei meidät nyt Itämeren salmen yli Tanskasta *Gjedersin* kaupungista Saksan rannalle *Warnemünden* kaupunkiin. Laivamatka kesti 2 tuntia.

Astuimme siis *Saksan* mantereelle. Ensimmäiseksi työksemme saimme avata kapsäkkimme tullimiesten tarkastettaviksi sekä näyttää passimme poliiseille. Se oli pian tehty, eikä siinä ollut mitään vaikeuksia. Pikajuna vei meitä taas kovaa vauhtia eteenpäin. Maisemat muuttuivat Saksassa toisenlaisiksi kuin Tanskassa. Oli enemmän met-

Elbejoen alitse kaivetut käytävät Hampurissa.

sää nähtävänä. Siellä täällä näkyi järviä ja vuoriakin. Ja kylät ja kaupungit olivat suurempia. Ajoimme m. m. ohii *Rostockin* ja *Lyypekin* suurkaupunkien. Voi huomata, että oltiin maassa, jossa on vanha ja korkea sivistys, ja jolla on ollut hyvä varallisuus, vaikka tiedämme, että Saksan kansa maailmansodan jälkeen onkin saanut paljon kärsiä kurjuutta ja köyhyyttä. Lyypekin kuuromykhän Suomen kuuromykhänkin viime jouluksi avustusta lähettivät.

Illalla saapui junamme *Hampuriin*, johon halusimme jäädä yöksi. Olimme siis matkustaneet 12 tuntia ja olimme väsyneet pitkästä matkasta kuumuudessa.

Hampurin asema on suuri. Väkeä on siellä hirveän paljon ja meikäläinen tunsikin olevansa siellä kuin „hullu myllyssä“. Ei tiennyt mihin mennä. Mutta eikös näykin tuossa vähän matkan päässä keskellä ihmisjoukkoa muutamia paria viittovia käsiä ja ystävällisiä, nauravia silmiä! Siinä seisoi eräitä Hampurin kuuromykhä, jotka olivat kuulleet meidän matkastamme ja tulivat nyt asemalle meitä vastaanottamaan. Tämä oli odottamattoman hauskaa ja olimme heille kiitolliset. He ilmoittivat vevänsä meidät nukkumaan yöksi erään k.m. rouvan kotiin, jossa meille luvattiin halpa ja siisti yösiija. Mutta sitä ennen tahtoivat Hampurin kuuromykhät pitää meitä vierainaan ja kysellä mitä kuuluu Tanskaan, Suomeen y. m. pohjoismaihin. Kello oli jo 10 illalla. Kadut olivat pimeät. Meitä kulki suuri joukko kuroja kantaen matkatavaroitamme kuuromykhäin kokouspaikkaan. Väsytti. Olimme tahtoneet heti mennä nukkumaan. Mutta ei auttanut mikään. Täytyi mennä vaan toisten mukana pitämään kuroille esitelmiä Suomesta.

Vihdoin seisahduttiin. Meille avattiin ovi eräiseen kivijalkakerroksessa olevaan, matalaan huoneeseen. Oven yläpuolella oli kirjoitus: „*Weinstube*“ (suomeksi viinitupa eli kapakka). Viggo Hansen ja minä katselimme hämmästyneinä toisiimme. „Emme oikein ymmärtäneet menisimmekö sisään, vai ei. Koetin oven edessä hämärässä kysyä hampurilaiselta kuuromykhältä: onko tämä k.m. yhdistyksen huone?“ „Ei ole“, vas-

tasi hän. „K.m. yhdistyksellä ei ole varaa vuokrata omaa huoneustoa, mutta me pidämme kokouksia näin milloin missäkin viiniravintolassa.“

Pettyneinä ja ihmetellen astuimme sisään. Matala, pieni sali oli täynnä pikkupöytiä. Siellä istui muutamia kuulevia miehiä ja naisia olutta ja viiniä juomassa sekä tupakoimassa. Kuuromykhät näyttivät olevan tuttuja siellä. Heidän puhettaan ja viittomiaan ymmärrettiin hyvin. Pian oli muutamia pikkupöytiä pantu vierettäin yhteen, niin että saatiin iso pöytä, jonka ympärille kaikki kuuromykhät istuivat ja voimme kaikki hyvin nähdä toisemme. Mutta huone ei ollut valoisa eikä hauska. Se oli ravintola eli kapakka kumartelevine tarjoilijoinen. Me, pohjoismaiset vieraat, emme olleet sellaiseen tottuneet. Mutta hampurilaiset näyttivät olevan täällä kuin kotonaan. Pian nousi kaikkien heidän, sekä miesten että naisten, suusta tupakan savu ja pienet olutpullot ilmestyivät pöydälle kuten saksalaisten tapa on. Ja siinä kertoi V. Hansen Tanskan ja minä Suomen kuuromykhäin elämästä ja harrastuksista saksalaisille. Noin tunnin perästä sanoimme hyvästit uusille tuttavillemme, jotka vielä jäivät kokoustaan jatkamaan. Me pääsimme ystävällisen k.m. rouvan luo ja nukuimme rauhallisen yön hänen hyvässä kodissaan. Olimme saaneet tutustua muutamiin Hampurin kuuromykhäin, m. m. hra *Boris Tomeihin*, joka on johtavassa asemassa sikäläisten k.m:n piirissä, ja joka erittäin kohteliaasti vielä seuraavana aamuna tuli näyttämään meille Hampurin kaupunkia. Meillä oli näet 3 tuntia aikaa käydä katselemassa sitä. Ihmeellisin nähtävyyks oli siellä *Elbejoen alitse kaivettu tunneli eli tie*. Hampuri on näet rakennettu Elbejoen molemmille rannoille. Joen rannat muodostavat n. 30 kilometriä pitkän, maailmankuulun sataman, jossa jokapäivä käy lukemattoman monia laivoja, ja jossa liike on suuri. Joen yli vie monet sillat. Mutta sen lisäksi ovat saksalaiset kaivaneet tunnelin eli tien, joka vie Elbejoen alitse. Korkealta kadulta lasketaan hisseillä alas tunneliin ihmiset, automobiilit, bevokset vaunuineen ja suurine kuormineen y. m. Joen alitse kulkee kaksi, sähkövalolla valaistua n. 1/2 kilometrin pituista tietä, joita myöten kulkee vilkas liike. Oli omituista kävellä siellä mahtavan virran alla kun tiesi, että yläpuolella virtasivat valtavat vedet ja kulkivat sadat laivat edestakaisin.

Olihan Hampurissa paljon nähtävää, m. m. kuuromykhäinkoulukin, mutta meillä ei ollut aikaa käydä muuta katselemassa. Pian olimme taas junassa kulkemassa *Kölnin* kaupunkia kohti, johon aijoimme jäädä seuraavaksi yöksi.

Matka kulki läpi hyvin viljeltyjen seutujen ja ohii suurien kaupunkien, m. m. *Bremen*, *Düsseldorf* j. n. e. Kaikkein huomattavin oli kuitenkin *Ruhrin* alue, josta viime aikoina on paljon puhuttu ja kirjoitettu sanomalehdissä, ja johon kuuluu useita kaupunkeja ja tehdaspaikkoja. Ruhrin alueella saadaan nim. maasta paljon kiivihilttä ja sentäh-

den on sinne rakennettu monen monia suuria rautay. m. tehtaita, joissa miljoonat ihmiset tekevät työtä. Siellä on esim. Saksan suurimmat ase- ja ampumatarvetehtaat, joissa maailmansodan aikaan tehtiin voittamattomia aseita Saksan armeijalle. Sodan jälkeen ranskalaiset ja belgialaiset ovat miehittäneet eli valloittaneet tämän tehdasalueen ja pitäneet sen tehtaat, rautatiet y. m. vallassaan. He ovat tuoneet sinne vartijoiksi omaa sotaväkeään ja ajaneet saksalaiset sotilaat pois, vieläpä karkoittaneet paljon saksalaisia virkamiehiä, tehtaan omistajia y. m. Ankaraa riitaa on ollut monta vuotta tästä Saksan ja Ranskan kesken. Ja vasta nyt viimeaikoina näyttää Ranska taipuvan vapauttamaan Ruhrin alueen ja viemään pois sotaväkinsä ja ranskalaiset rautatieläiset, virkamiehet y. m. Saksalaiset pääsevät siis taas hallitsemaan tätä aluettaan. — Mekin saimme ostaa ranskalaisilta uudet rautatiepiletit belgialaisella ja ranskalaisella rahalla sille rataosalle, joka kulki miehitetyn alueen halki.

Oli ihmeellistä katsella kiivihiihluuria, lukemattoman monia tehtaita, nokisia taloja ja katuja sekä noen ja pölyn saastuttamaa ilmaa. Sääliksi tuli ajatella niitä miljoonia ihmisiä, joitten täytyy kesät ja talvet asua siinä pölyssä, noessa ja liassa, kuumuudessa ja ahtaudessa. Sillä viileä metsä ja vihreät vainiot olivat kaukana tehdasalueilta. Ja kaupungit olivat rakennetut niin lähelle toisiaan, ettei tiennyt mihin yksi kaupunki loppui ja mistä toinen alkoi. Kaikki oli kuin samaa kaupunkia vain.

Illalla pysähtyi juna *Kölnin* kaupungin asemalle, joka on niin suuri, että noin 600 tulevaa ja lähtevää junaa kulkee siinä vuorokaudessa. Köln on suuri kaupunki. Sen asukkaita, noin 625,000 ovat uskonnoltaan yleensä roomalaiskatolisia.

Siellä onkin kovin paljon kirkkoja ja kirkonkellojen soittoa kuuluu aamusta iltaan, jopa yölläkin. Katolisissa kirkoissa vietetään usein jumalanpalveluksia ja kirkkojen ovet ovat aina auki, että ihmiset voivat päästä sisään rukoilemaan milloin tahtovat. Jo aamulla kello 6 ovat kirkot täynnä hartaita ihmisiä kun aamurukoushetki vietetään. Kölnin kirkot ovat suuret ja kauniit. Suurin on kuuluisa *tuomiokirkko*, joka on heti rautatieaseman edessä. Kölnin tuomiokirkkoa alettiin rakentaa jo v. 1248. V. 1347 osa kirkkoa valmis. Mutta kaikenlaisia esteitä tuli rakentamiselle. Varojen puutekin häittäsi. Kului vuosisatoja ennenkuin kirkko kokonaisuudessaan valmistui. Preussin kuninkaat viime vuosisadalla rupesivat rakennuttamaan tätä ihmeellistä jättiläiskirkkoa ja v. 1880 keisari *Vilhelm I* sai sen lopullisesti valmiiksi. Hämmästyneenä, pienuutensa tuntien seisoo matkustaja tuon jättiläisrakennuksen edessä. Sen tornit ovat 190 metrin korkeat, sen pituus on 119 metriä ja pinta-ala 6166 neliometriä. Sen sisään astuessa valtaa ihmisen sanaton hämmästyminen. Niin suuri, korkea ja kaunis se on, täynnä kauniita taide-teoksia, alttareja, tauluja, kuvanveistoksia. Sain olla läsnä siellä jumalanpalveluksessa, joka alkoi kl. 9 illalla. Monta tuhatta ihmistä oli kirkossa. Kymmenet papit kauniissa puvuissa lauloivat ja rukoilivat alttarilla, sähkövalot ja kynttilät palolivat, urut soivat, näkymätön poika- ja mieskuoro lauloi ikivanhoja messuja, saarnatuolissa luki pappi raamattua, kaikki ihmiset olivat hiljaa ja hartaita. Lopuksi kaikki lankesivat polvilleen ja pappi siunasi kansan. Urut, kuoro ja koko seurakunta lauloivat yhteen ääneen meille luterilaisillekin tutun iltavirren: „jo mailleen päivä läksi“ — —. Niin valtavaa laulua en koskaan ole kuullut. Hartain mielin astuin juhla-kansan mukana ikivanhasta, maailmankuulusta tempelistä ulos kevätillan leutoon ilmaan.

Kölnissä lepäilimme päivän ja katselimme kaupunkia. Siellä asuu satoja kuuromykkiä ja on heillä monta yhdistystä, omia pappeja (katolisia), kouluja y. m. Mutta meillä ei ollut aikaa ruveta hakemaan heitä. Ja luultavasti olikin jokainen k. m. omissa töissään arkipäivänä.

Kölnistä ei ole enää pitkä matka Belgian rajalle. Rajaa lähestyessämme ei saksankieltä enää kulttu puhuttavan. Matkustajat, junamiehet y. m. puhuvat enimmäkseen ranskaa. Minun täytyi ruveta puhumaan „kuuromykkäinkieltä“, sillä ranskan-kieli on minulle tuntematon. *Aachen*, viimei-

Kölnin tuomiokirkko sisästä.

Kölnin tuomiokirkko.

nen saksalainen kaupunki on Belgian ja Saksan rajalla. Siitä on *Lüttichin* kaupunkiin (Liège) Belgiassa vain 2 tunnin matka. Belgian rajan toisella puolen maa muuttui kovin vuoriseksi. Juna kulki vuorien välistä laakson pohjaa *Maasjoen* kanssa kilpaa. Joskus ajoi juna vuoren sisään, pimeään tunneliin. 2 tunnin matkalla oli muistaakseni 21 tunnelia. Ajettiin siis vuoren läpi 21 kertaa. Belgia on tiheään asuttua, kuin Tanska. Mutta siellä on paljon tehtaita, varsinkin rauta tehtaita. Sentähden ovat kylät ja kaupungit liikaisen ja mustannäköiset kivihiilen savusta. Usein näkyi vuorien rinteillä komeita taloja, rikkasten belgialaisten huviloita, muhkeita kuin linnat. V. 1914 Saksan armeija valloitti koko tämän kuukoistavan, rikkaan maan lyhyessä ajassa. Paljon oli silloin sodanjaloissa särkynyt, palannut ja maahantallattu. Mutta nyt ei nähty sodan jälkiä enää missään. Ihmisten kädet ja antelias luonto oli jälleenrakentanut sen, mikä sodassa hävisi. Kaikkialla näki nyt vain työtä, hyvinvointia ja viljavaa luontoa

Saavuumme *Lüttichin* kaupunkiin. Siinä pidettiin nyt kansainvälinen kuuromyökkäin kokous. Jatketaan.

Neljäs käsky.

(Suomennos Ruotsin Kuuromyökkäin Lehdestä.)

Rylmä pohjoistuuli puhalsi mereltä. Vin-
kuen ja kohisten temmelsi se katujen kulmissa, puistojen pensaissa ja puitten latvoissa. Ilma oli kostea ja päivä oli harmaa ja hämärä.

Köyhän kaupunginosan kapeata katua käveli keski-ikäinen nainen keskikaupungille päin. Hänen ohut, kulunut päällystakkinsa, muodottoman rikkiäiset kenkensä, hänen liian suuri hameensa ja hattunsa, joka aikoinaan, noin 15 tahi 20 vuotta sitten, oli ollut uusi ja muodinmukainen, ilmaisivat, että tämä yksinäinen kulkija oli köyhä. Pukunsa oli kyllä vanha, kiiltävä ja kulunut. Mutta saattoi kuitenkin huomata, että hän oli huolella koettanut tehdä voitavansa näyttääkseen mahdollisimman siistiltä ja sievältä. Vaatteet olivat eheät ja puhtaaksi harjatut. Kapea, valkoinen pitsi koristi puseron kaulusta ja käsissä oli hänellä vaalean harmaat käsineet. Ohuet ne tosin olivat kuin harso eikä niistä suinkaan lämmintä lähtenyt, mutta ne peittivät kuitenkin köyhän naisen työssä kovettuneet, karkeat kädet. Pitkien valvottujen öitten ja monien surujen uurtamat rypyt nä-

kyivät hänen kasvoillaan. Ihonsa oli vaalean-kellertävä paljosta sisälläoleskelusta sekä köyhän ihmisen jokapäiväisestä ravinnosta: kahvia ja leipää, leipää ja kahvia. Katse oli väsynyt, väsynyttä oli käyntikin, väsynyt koko olentonsa. Mutta suu hymyili. Tuo hymy ei ollut tavallista, valoista, hyvinvoivan ihmisen onnellista hymyä, vaan se oli tuollaista jähmettyä, jota on joka päivä tottunut huulillaan pitämään kunneka kasvojen ilmeet ovat siihen jäykistyneet ja jääneet hymyileviksi. Tuo ilme näytti yhä ja yhä sanovan »anteeksi, jos olen tiellänne!» Astuntansa oli epävarmaa. Joskus horjahteli hän kuin se, joka on kulkenut liian pitkän matkan, vaikkakin hän vasta äsken oli lähtenyt matalasta asunnostaan köyhän kaupunginosassa.

Tuulenpuuska tarttui hänen ohueen hameeseensa ja pyöräytti hänet ympäri. Hattu oli lentämäisillään pois päästä. Viime hetkessä sai hän siitä kiinni. Mutta hiukset menivät sekaisin ja jäivät pörröisinä tupsuina riippumaan kuluneen takin kaulukselle. Hän seisahtui hetkiseksi. Mitä jos kääntyisikin takaisin kotiin? Mutta sitten muisti hän tärkeän asiansa, tarttui molemmin käsin hattuunsa ja rupesi astumaan vastatuuleen. Seuraavassa kadunkulmassa oli raitiotienpysäkki. Hän nousi odottavaan raitiovaunuun, istahti oven suuhun koettaen olla niin pieni ja niin vähän toisten tiellä kuin suinkin.

*

Hänen nimensä oli Anna. Yhdessä toisten luokkatoveriensa kanssa oli hän kerran koulunkäyntinsä päättänyt ja lähtenyt elämässä onneaan koettamaan hän, kuten muutkin. Nuorella kuuromyökkätytöllä ei ole kovin monta tietä valittavana elämänurakseen. Anna meni palvelijattareksi erääseen suurkaupunkilaisperheeseen. Vuodet kuluivat. Eräänä päivänä tutustui hän erääseen mieskuuromyökkään. He rupesivat seurustelemaan keskenään ahkerasti ja päättivät vihdoin mennä naimisiin. Tuo vanha, vanha tarina kahdesta kokemattomasta ihmislapsesta uudistui taas tässäkin. Eräänä iltana joi Annan sulhanen liian paljon. Hän tuli juovuksiin, putosi mereen ja hukkuu. Annan suru oli rajaton ja pitkät ajat oli hän vallan lamaannuksissa ystäväänsä kuoleman tähden. Sitten täytyi hä-

nen erota palveluspaikastaan, sillä hän odotti lapsensa syntymistä. Hän teki työtä, kärsi ja koki puutosta. Mutta hänen pikku tyttärensä kasvoi. Anna raatoi ja raatoi, sillä hän tahtoi, ettei hänen tyttärensä tarvitsisi kärsiä puutosta niinkuin hänen oli täytynyt kautta elämänsä. Hän halusi antaa lapselleen hyvän kasvatuksen, että hän kerran kelpaisi »parempien ihmisten» joukkoon. Hän tahtoi tehdä työstään oikein kelpo naisen. Hän teki parhaansa. Lapsensa tähden teki hän työtä, raatoi ja kärsi vuodesta vuoteen. Hän tunsu vanhenevansa ennen aikojaan, mutta väsymättä ponnisteli hän työssään, jotta vain tyttö saisi, mitä tahtoi ja tarvitsi. Ja nyt oli Annan tytär jo yhdeksäntoista vuotias, hieno neiti, joka pystyi itse hankkimaan elatuksensa. Anna asui yksin vanhassa pienessä huoneessaan. Tytär oli muuttanut pois kotoa. Hän tahtoi muka asua lähempänä sitä suurta liikehuoneustoa, missä hän työskenteli.

*

Anna painui raitiovaunun nurkkaan istumaan. Ihmisiä tuli ja meni. Hänen kumman vanhanaikainen hattunsa, pörröinen tukkansa ja kulunut pukunsa herätti huomiota. Jotkut nauroivat hänelle, toiset tekivät raakoja huomautuksia.

- Mikäs tuokin on?
- Empä tiedä, en ole esitelty, ha, ha!
- Mitäs hän irvistelee?
- Kaipa hänellä on hauskaa.

Mutta Anna istui hiljaa paikallaan. Hän hymyili omaa loppumatonta hymyään, hymyili raitiovaunun lipunmyyjälle, hymyili miehelle, joka astui hänen varpailleen, hymyili ivaajilleen, jotka poistuivat pysäkeillä vauhasta. Ja kun hänkin nousi pois ja oli jäämäisillään ohikiitävän auton alle, jonka ohjaajalta sai kirouksia ja haukkumisia, niin hymyili hän silloinkin.

Jonkun aikaa kuljettuaan tuli hän erään suuren talon edustalle, jossa oli monta ovea ja paljon akkunoita. Siinä talossa jossain oli hänen tyttärensä työssä. Hän mietti uskaltaisikohan mennä sisään. Hän nousi jo portaita ylös, mutta tuli takaisin jälleen ja päätti nähtävästi odottaa kunnes tyttö tulisi ulos. Mutta tuuli oli ulkona jäätävän kylmä ja häntä paleli. Eteisessä olisi toki lämpöisempi seistä.

Mutta hän oli liian arka, hän ei tahtonut häiritä. Kaipa tyttö piankin ehkä tulee. Hän päätti odottaa, astui arkana eteiseen, jonka läpi ihmisiä kulki ulos ja sisään. Pitkässä käytävässä oli monta akkunaa. Kun meni lähemmä, niin kenties näkisi missä huoneessa tyttö on. Ja hän yritti.

Erästä akkunasta näki hän hienon herran ja nuoren neitosen iloisesti juttelevan keskenään. Anna astui lähemmä ikkunaa. Hänen katseensa kirkastui ja sydämessä tuntui omituisen lämmittävältä. Ajattelematta mitä teki koputti hän sormillaan ikkunarautua, Molemmat sisälläolijat kääntyivät katsomaan, herra hämillään, neitonen kauhistuneena. Kuuma puna lensi tytön kasvoille. — Kuka hän on? Onko hän neidin sukulainen? kysyi herra.

— On -, ei, - niin hän on minun kuuromykkä äi - - tätini. Anteeksi, minun täytyy pistäytyä kysymässä mitä hän nyt tahtoo!

— Vai niin!

Ja tyttö meni samassa ulos. Mutta hän ei ollut ystävällinen äidilleen, vaan kysyi loukkautuneena mitä asiaa hänellä oli. Mutta Anna säikähti ja sekaantui eikä osannut muuta sanoa kun: rahaa! Silloin tyttö otti kymmenmarkkasen kukkarostaan pisti sen äidin käteen ja työnsi hänet kiireesti ulos ovesta. Hän koetti kyllä viitata vielä: »toisen kerran, vast'edes». Mutta sitä ei Anna huomannut. Hän ymmärsi vain, ettei hän ollutkaan tervetullut ja että hänen tyttärensä häpesi köyhää kuuromykkä-äitiään. Ja Annan sydämessä viilsi niin kipeästi tämä tieto. Oli kuin jotain olisi särkynyt hänen rinnassaan. Hän käveli katua pitkin kotia kohti, käsillään piteli hän hattunsa laidoista kiinni, mutta tuulen purevaa kylmyyttä hän ei tuntenut vaikka se puhalsi suoraan häntä vastaan.

Autontorvi törähti kadunkulmassa, törähti kerran, kaksi, kolmannen. — Kuului ankara, voimakas jarrutus. Mutta liian myöhään. Parahdus, pysähdys — Anna jäi auton pyörien alle. Kun hänet kiskottiin auton alta katseli hän vielä kerran ympäröiviä ihmisiä. Ja hänen huulensa hymyilivät vanhaa, jäykistynyttä hymyään ikäänkuin olisi hän vielä viime hetkellään pyytänyt anteeksi, että oli tuottanut toisille vaivaa.

G. Viberg.

URHEILUOSASTO

Pohjoismaiset kuuromykkäin kilpailut

pidettiin Trondhjemissa heinäk. 29—30 p:nä. Tulokset:
100 m juoksu: 1) H. Nissen, Tanska, 12,5; A. Petersen, Tanska, 12,5; 3) J. Lehtimäki, Suomi, 12,6; 4) J. Svensson, Ruotsi, 12,8.

Kuulantytö: 1) V. Mälkki, Suomi, 11,22+9,33=20,55 (uusi pohjoismainen ennätys); 2) B. Tortenvik, Norja, 8,98+9,89=18,82; 3) H. Nissen, Tanska, 9,78+9,81=18,66; 4) M. Seppänen, Suomi, 8,52+9,43,5=17,85,5.

Kiekonheitto: 1) Ankile, Norja, 31,10+29,36=60,46 (uusi pohjoism. ennätys); 2) V. Mälkki, Suomi, 31,89+28,18=60,07; 3) H. Nissen, Tanska, 25,33+29,72=55,05; 4) R. Tortenvik, Norja, 24,87+28,46=53,33.

Pituushyppy: 1) A. Røstad, Norja, 5,35; 2) O. Lydersen, Norja, 5,34; 3) H. Nissen, Tanska, 5,30; 4) J. Svensson, Ruotsi, 5,08.

1,500 m juoksu: 1) J. Ankile, Norja, 4,23,5 (uusi pohj. enn.); 2) V. Holmberg, Suomi, 4,29,4; 3) C. Madsen, Tanska, 4,42,2; 4) T. Abrahamsen, Norja, 4,49,6.

Korkeushyppy: 1) H. Nissen, Tanska, 167 (uusi pohj. enn.); 2) A. Røstad, Norja, 162; 3) C. Morgesen, Tanska, 162; 4) I. Valtonen, Suomi, 157.

1,500 m viestinjuoksu: 1) Norja (Ankile, Abrahamsen, Martinsen, Lydersen) 3,44,8; 2) Suomi (Holmberg, Lehtimäki, Valtonen, Seppänen) 3,49,4; 3) Tanska (Madsen, Nissen, Morgesen, Petersen) 3,49,5. Ruotsi ei kilpaillut.

Keihäänheitto: 1) V. Mälkki, Suomi, 31,66+47,95=79,81 (uusi pohj. enn.); 2) B. Tortenvik, Norja, 35,45+37,77=73,22; 3) M. Seppänen, Suomi, 29,57+37,15=66,62; 4) I. Valtonen, Suomi, 28,49+34,89=62,69.

Seiväshyppy: 1) P. Stenbäck, Ruotsi, 277; 2) H. Nissen, Tanska, 272; 3) I. Valtonen, Suomi, 267; 4) V. Vivägg, Ruotsi, 258.

5,000 m juoksu: 1) J. Ankile, Norja, 16,34,6; (uusi pohj. ennätys); 2) V. Holmberg, Suomi, 17,00,6; 3) G. Madsen, Tanska, 18,03,1; 4) A. Søraker, Norja, 18,44,5.

Pisteet jakaantuivat eri maiden kesken seuraavasti: 1) Norja 33 pist., Suomi 32 pist., 3) Tanska 31 pist., 4) Ruotsi 9 pist. Tehdyn protestin johdosta kilpailupäivän ilmoittautunut A. Røstad, Norja, ei saanut mitään pisteitä.

Kilpailukelvottomaksi on KUL:n liittohallitus 3. IX. 24 pitämässään kokouksessa julistanut kahden vuoden ajaksi k.m. urheilija *Asseri Haapaniemen*, joka ilman pätevää syytä jäi pois Trondhjemien kilpailuista, joihin hän oli ehdottomasti ilmoittautunut osanottajaksi.

Rangaistus astuu heti voimaan.

Aarne Holopainen, tunnettu kuopiolainen kestävyysjuoksija kilpaili Kuopiossa Pohj.-Savon piirin mestaruuskilpailuissa 2—3. VIII, saaden 5,000 m matkalla 3 palkinnon tuloksella 16 min. 57,8 sek. ja 10,000 m matkalla 2 palk. tuloksella 36 min. 17,2 sek.

Kansallisissa kilpailuissa Kuopiossa 31. VIII, hän tuli 10,000 m:llä 4:ksi, aika 36 min. 10 sek. Paavo Nurmen samoissa kilpailuissa saavuttama maailmanennätys oli 30,06,1. Kunnostautukaapa muutkin k.m. urheilijat samoin kuin Holopainen!

Tietoja kotimaasta.

Ero virasta sekä eläke on myönnetty täysinpalvelleelle opettajattarelle Porvoon k.m. koulussa, neiti *Linda Aschanille*.

60 vuotta täytti elok. 31 p. Pietarsaaren k.m. koulun johtaja *Petter Stade*.

Aistivalliskoulut. Mikkelin kuuromykkäinkoulun opettajattarelle Ebba Pesoselle on pyynnöstä myönnetty ero virasta lukien kuluvan syyskuun 1 p:stä.

Kouluhallitus on määrännyt tohtori Lennart Sjöströmin, johtaja E. J. Pesosen, opettajat J. K. Palomaan ja H. M. Rekolan sekä Turun kuuromykkäyhdistyksen varapuheenjohtajan Elias Savisaaren toistaiseksi hoitamaan opetusta Turun väliaikaisessa kuuromykkäinopettajain valmistuslaitoksessa.

Opettajattaret Aili Rydman, Eva Sandman ja Anna Vaasaalo on määrätty yhteisesti hoitamaan toukokuun 31 päivään 1925 opettajattaren viransijaisuutta Oulun kuuromykkäkoulussa; johtaja Uno Kahma, opettajat Oskari Hiekkala ja Mikko Jouppi sekä opettajattaret Emilia Strunck ja Fanny Gylling hoitamaan opettajattaren viransijaisuutta Kuopion kuuromykkäkoulussa ja opettajatar Tyne Maria Järvinen hoitamaan opettajan viransijaisuutta Jyväskylän kuuromykkäkoulussa.

Opettajatar Katri Rissanen on määrätty toistaiseksi hoitamaan Mikkelin kuuromykkäinkoulussa avoinna olevaa opettajattaren virkaa.

Kansakoulunopettaja Verner Johansson on nimitetty Porvoon kuuromykkäinkoulun käsityönopettajaksi.

Esitelmäpäivät

toimeenpanee k. m. yhdistys „Heffata“ omassa huoneustossaan Tyrvään Vinkilässä syysk. 27 ja 28 p:nä, alkaen lauantaina 27 p. kello 4 i. p.

USEITA PUHUJIA!

VIHITTY

Hanna Sillankorva
Paavo Laaksonen

Lahti 23. 8. 1924.

Katkerimmilla murheella ilmoitamme, että kaikkivaltias Jumala katsoi hyväksi ottaa rakkaamme, pienokaisen tyttäremme

Eila Kaarinan

luoksensa 8. 8. 1924, joka kuoli kuumeeseen lyhyen ajan sairastettuaan. Vainajamme syntyi 11. 1. 1922. Katkeraksi suruksi yhdelle veijelle, vanhemmilleen, omaisilleen.

Lyyli, Juho ja Eero Olavi Pykäläinen.